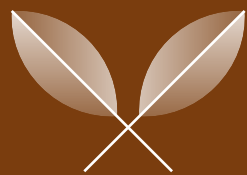

Konstytucja 3 Maja 1791r.

18. 5. 1791.

Ustawa Rządowa.

W Imię Boga w Trojcy Świętej Jedynego.
Stan August z Bożej Łaski y Woli Narodu
Polski Wielki Książ Litewski, Rusk
ki, Mazowiecki, Amiódzki, Kujowski Woły
ński, Podlaski, Inflancki Smoleński, Siew
ierniechowski wraz z Stanami Skonfederowanemi
liczbie podwójney Narodu Polski, reprezentuaceni

znaję, iż los Nasz i oszczędzić do ugraniczenia y wogóle
Konstytucji Narodowey jedynie nadziei, stać się towarzyszem
wzrosty i dawać nam Książ Naszego wady, a chęć korzystać
nie iść się Europa znadziei, y z tego dożywać chęć, k

Konstytucja 3 maja

została uchwalona **podczas Sejmu Czteroletniego (1788-1792)**, który od 1790 r. był sejmem skonfederowanym, a więc nie obowiązywała na nim zasada *liberum veto*. Dzięki temu udało się przyjąć radykalny program konstytucji.

Sytuacja polityczna w latach 80. XVIII w. sprzyjała przeprowadzeniu istotnych reform w państwie. Rozbiorcy byli zaangażowani we własne sprawy wewnętrzne i nie byli zainteresowani ingerencją w sprawy Rzeczypospolitej. W 1780 r. sejm powołał Deputację do Formy Rządu, która miała opracować projekt zmian w ustroju Rzeczypospolitej. W ten sposób powstał dokument pt.: „Zasady do formy rządu”.

Po zawarciu sojuszu zaczepno-odpornego z Prusami król zbliżył się do Stronnictwa Patriotycznego, które dążyło do wprowadzenia istotnych reform. **Od 1790 r. Stanisław August przejął inicjatywę w kwestii tworzenia tekstu nowej konstytucji.** Dokument przygotowywano w tajemnicy, by gotowy przedstawić na sejmie do zatwierdzenia.

Tekst Konstytucji 3 Maja został opracowany przez kilka osób, wśród nich największą rolę odegrali: Stanisław August Poniatowski, Stanisław Małachowski, Ignacy Potocki, Hugo Kołłątaj i Stanisław Staszic. Początkowo planowano obrady nad uchwaleniem konstytucji na 5 maja, jednak ze względu na stronnictwo moskiewskie, które było gotowe zareagować siłą, przyspieszono obrady o dwa dni. Większość przeciwników reform nie zdążyła jeszcze wrócić z wielkanocnej przerwy świątecznej. Obrady toczyły się więc w pośpiechu, w atmosferze tajemnicy i zagrożenia. Wielu posłów przybyło na Zamek Królewski potajemnie, z pewnym wyprzedzeniem. Zamek został otoczony przez Gwardię Królewską pod dowództwem księcia Józefa Poniatowskiego, mającą zapewnić posłom bezpieczeństwo. Tak jak się spodziewano, projekt konstytucji wywołał ostrą reakcję opozycji sejmowej. Do zagorzałych przeciwników proponowanych reform zaliczali się: poseł kaliski Jan Suchorzewski, wojewoda mazowiecki Antoni Małachowski, kasztelan wojnicki Piotr Ożarowski, poseł poznański Franciszek Mielżyński czy poseł podolski Antoni Złotnicki.

Ostatecznie tekst Konstytucji został przyjęty bez czytania przez swoistego rodzaju nieporozumienie – kiedy poseł inflancki Michał Zabiełło wezwał króla do zaprzysiężenia Konstytucji, ten podniósł rękę na znak, że chce przemówić. Gest ten jednak został odczytany przez zwolenników reform jako znak zgody i przystąpiono do zaprzysiężenia. Tego samego dnia, po nabożeństwie, posłowie przyjęli nową konstytucję zdecydowaną większością głosów.

Uniwersał ogłaszający uchwalenie konstytucji został ogłoszony 7 maja 1791 roku. Wyrażał on wiarę, że kryzys Rzeczypospolitej został zażegnany:

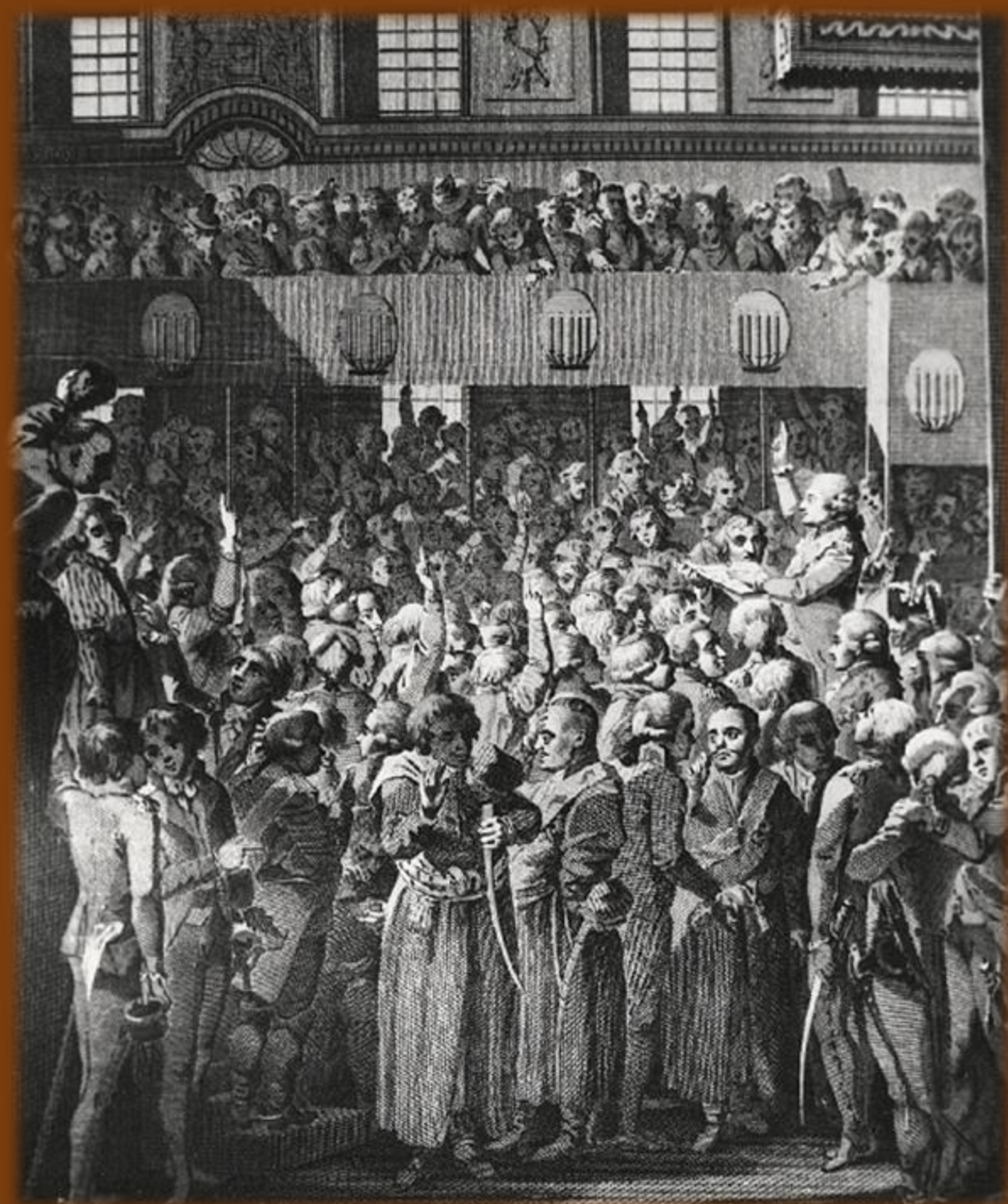
(...) Ojczyzna nasza już jest ocalona. Swobody nasze zabezpieczone. Jesteśmy odtąd narodem wolnym i niepodległym. Opadły pęta niewoli i nierządu (...).

Konstytucja 3 maja uważana jest za pierwszą nowoczesną konstytucję europejską oraz jest drugą - po amerykańskiej - konstytucją na świecie. Jej twórcy chcieli zreformować wadliwy system rządów, a przede wszystkim ograniczyć „złotą wolność szlachecką”.

Najważniejsze postanowienia Konstytucji 3-ego Maja

- trójpodział władzy na: prawodawczą (dwuizbowy parlament), wykonawczą i sędziowską;
- ograniczenie „złotej wolności szlacheckiej” przez zniesienie liberum veto, ograniczenie immunitetów prawnych, konfederacji i sejmów skonfederowanych;
- nadanie praw mieszczaństwu (m.in. prawo do bezpieczeństwa osobistego, posiadania ziemi, obejmowania stanowisk oficerskich oraz w administracji państwowej, a nawet nabywania szlachectwa) ;
- objęcie chłopów opieką „prawa i administracji rządowej”;
- zniesienie Unii Polsko-Litewskiej na rzecz państwa unitarnego;
- zastąpienie wolnej elekcji elekcją w ramach dynastii;
- zapewnienie swobody wyznania przy jednoczesnym uznaniu katolicyzmu za religię panującą w kraju.

Prezentację wykonała: Zofia Jagiełło
uczennica kl.7

